

Sygn. akt **III AUa 775/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marta Sawińska

Sędziowie: SSA Jolanta Cierpiał (spr.)

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz

Protokolant: st.sekr.sąd. Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2017 r. w Poznaniu

sprawy **T. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.**

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji T. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 12 listopada 2015 r. sygn. akt VIII U 272/15

oddala apelację.

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiał
------------------------------------	--------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 grudnia 2014 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 26 czerwca 2014 roku, odmówił **T. M.** przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła wnioskodawczyni A. J..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2015 r., wydanym w sprawie o sygn. VIII U 272/15, Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział VIII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie T. M..

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

T. M. urodziła się (...), z zawodu jest cukiernikiem przemysłowym (ukończyła szkołę przyzakładową), ostatnio, do 20.04.2000r. pracowała jako pakowacz w (...) S.A.

Odwołująca miała przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie od 23.01.2001 r. do dnia 30.11.2006 r. (w tym ostatni okres w oparciu o wyrok Sądu z dnia 28.04.2005r.), następnie od dnia 24.01.2007 r. do dnia 23.07.2007 r. pobierała zasiłek dla osób bezrobotnych.

Prawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego z dnia 14.06.2007 r. oraz z dnia 20.06.2011 r. oddalono odwołania od kolejnych odmownych decyzji ZUS z uwagi na zdolność odwołującej do pracy.

W dniu 26 czerwca 2014 roku odwołująca złożyła wniosek o ustalenie prawa do świadczenia rentowego.

W dniu 10 września 2014 roku odwołująca została poddana badaniu przez Lekarza Orzecznika ZUS, który po zapoznaniu się z opinią lekarza konsultanta - psychiatry orzekł, że odwołująca nie jest niezdolna do pracy.

Komisja Lekarskiej ZUS orzeczeniem z dnia 2 grudnia 2014 roku podtrzymała stanowisko lekarza orzecznika, nie stwierdzając u odwołującej stanu niezdolności do pracy.

Opierając się na powyższym orzeczeniu, w dniu 10 grudnia 2014 roku ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

W toku postępowania przed Sądem I instancji odwołująca została poddana badaniu przez biegłych lekarzy sądowych z zakresu następujących specjalności: neurolog – dr hab. med. A. G., psychiatra – dr n. med. R. G., psycholog – mgr R. L. (1), ortopeda – dr n. med. B. S., którzy na okoliczność zdolności lub niezdolności odwołującej do pracy oraz powstania niezdolności odwołującej do pracy **przed dniem 24 stycznia 2009 roku**, sporządzili pisemną opinię z dnia 08 i 16.04.2015 r. Powyżej wskazani biegli w opinii łącznej stwierdzili, że odwołująca nie jest osobą długotrwale niezdolną do pracy z przyczyn psychopatologicznych i somatycznych. Powyższe ustalenia w zakresie niezdolności do pracy Sąd Okręgowy uznał za własne.

Sąd I instancji wskazał, iż u T. M. stwierdzone zostały następujące schorzenia:

1. zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego z zespołem bólowym, z niewielkiego stopnia dysfunkcją ruchów czynnych, bez objawów korzeniowych, ubytkowych;
2. sprawność umysłową na pierwotnie niskim poziomie, w granicach upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim bez istotnie nasilonych cech wtórnego obniżenia ogólnej sprawności umysłowej; psychologiczne wykładniki dysfunkcji CUN, zaburzenia sfery emocjonalnej, cechy nieprawidłowej osobowości; postawa agrawacyjna.
3. zaburzenia nerwicowe dysocjacyjne i konwersyjne, organiczna chwiejność afektywna miernie nasilona.

Na podstawie badania przedmiotowego i dokumentacji, w zakresie narządu ruchu i układu nerwowego biegli stwierdzili u odwołującej zmiany zwyrodnieniowo - dyskopatyczne kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego z zespołem bólowym, z niewielkiego stopnia dysfunkcją ruchów czynnych, bez objawów korzeniowych i/lub ubytkowych. Zdaniem neurologa i ortopedy stwierdzone zmiany i spowodowana nimi dysfunkcja nie powodują istotnego naruszenia sprawności organizmu oraz długotrwałej/stałej niezdolności do pracy. W ocenie neurologiczno-ortopedycznej odwołująca jest zdolna do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

W ocenie biegłych psychiatry i psychologa na podstawie przeprowadzonych badań specjalistycznych z uwzględnieniem dostępnej dokumentacji lekarskiej i akt sprawy, w tym opinii psychiatrycznej i psychologicznej z 2004r, opinii psychiatrycznej i psychologicznej z 2007r. oraz opinii psychiatrycznej i psychologicznej z dnia 22.02.2011 r. nie zachodzi u odwołującej niezdolność do pracy z przyczyn psychopatologicznych, również przed 24 stycznia 2009r. Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim jest stanem chorobowym, z którym odwołująca weszła w zatrudnienie. Zaburzenia nerwicowe o obrazie dysocjacyjno – konwersyjnym, czyli histerycznym nie naruszają sprawności ustroju w stopniu powodującym niezdolność do pracy. Nie stwierdzono choroby psychicznej lub innych

ostrzych i przemijających zaburzeń psychicznych oraz wtórnych, istotnie nasilonych zaburzeń deficytów poznawczych, które to zaburzenia istotnie naruszają sprawność ustroju i powodują niezdolność do pracy.

Sąd Okręgowy przywołując treść przepisów art. 57 i art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. 2013 r., poz. 1440 ze zm.) wskazał, że okolicznością sporną w niniejszym postępowaniu było, czy odwołująca T. M. spełnia przesłanki do przyznania prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a w szczególności czy niezdolność do pracy powstała przed dniem 24.01.2009 r.

Jak wskazywał Sąd I instancji z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że stwierdzone przez biegłych lekarzy schorzenia, na które cierpi T. M., nie dały podstaw do ustalenia, iż odwołująca utraciła zdolność do wykonywania pracy, zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, w rozumieniu art. 12 ust. 2 lub 3 powołanej ustawy z 1998 r. W tym zakresie wskazać bowiem należy, iż w toku postępowania o stanie zdrowia odwołującej wypowiedzieli się biegli specjaliści medycznych odpowiadających chorobom, jakie u niej występują (neurolog, ortopeda, psychiatra i psycholog). Biegli stwierdzili, iż odwołująca nie jest osobą całkowicie ani częściowo niezdolną do pracy, tak obecnie jaki przed styczniem 2009r.

Odwołująca, kwestionując treść przedstawionej opinii biegłych, nie zgłosiła konkretnych merytorycznych zastrzeżeń względem jej treści, ograniczając się jedynie do wskazania, że jest niezdolna do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego odwołująca nie przedstawiła zatem żadnych nowych okoliczności – dokumentacji medycznej czy wyników badań lekarskich – które mogłyby wpłynąć na odmienną ocenę materiału dowodowego.

Zdaniem Sądu I instancji rozpoznane u odwołującej, a także wskazywane przez nią schorzenia, zgodnie z treścią opinii sporządzonej przez biegłych, nie uniemożliwiają lub nie ograniczają odwołującej wykonywania normalnej pracy zarobkowej.

W konsekwencji, mając na uwadze wnioski zawarte w opiniach biegłych lekarzy sądowych, Sąd Okręgowy, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ §1 k.p.c., oddalił wniesione odwołanie, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Apelację od powyższego wyroku wniosła T. M. w konkluzji domagając się jego zmiany i przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Apelująca wskazywała, że cierpi na szereg schorzeń i jej stan zdrowia się pogarsza.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Wniesioną przez organ rentowy apelację uznać należy za bezzasadną.

Wskazać należy, iż nie budziło wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów, przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy działał z poszanowaniem zasady sędziowskiej oceny materiału dowodowego, wyczerpująco wskazując, które dowody uznał za wiarygodne i dlaczego, a które nie, co logicznie i spójnie uzasadnił. W wyniku powyższego, Sąd Okręgowy wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy. Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego wszystkie ustalenia faktyczne, dokonane przez Sąd Okręgowy, znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, który Sąd I instancji właściwie ocenił na podstawie jego wszechstronnego rozważenia, polegającego na rzetelnej, bezstronnej ocenie wyników postępowania i ich prawidłowej interpretacji, przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. W szczególności w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy słusznie uznał, że podstawą ustaleń faktycznych w sprawie powinny stać się jedynie opinie biegłych sądowych neurologa dr hab. med. A. G., psychiatry dr n. med. R. G., psychologa mgr R. L. (2) i ortopeda dr n. med. B. S.. Z opinii tych wypływa nie tylko jednoznaczny wniosek co do braku powstania niezdolności do pracy T. M. **przed dniem 24 stycznia 2009 roku**, ale również o braku niezdolności do pracy odwołującej w dacie wydania decyzji w grudniu 2014r.

Podzielić należy zapatrywanie Sądu I instancji, iż rzeczeni biegli dysponowali niezbędną wiedzą i doświadczeniem zawodowym, a sporządzone przez nich opinie zostały wydane w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie i nie zawierają niejasności, wewnętrznych sprzeczności ani luk. Biegli w sposób należyty uzasadnili swoje wnioski, a konkluzje opinii są konkretne i przekonujące oraz wynikają z przeprowadzonych przez biegłych czynności (w szczególności badań) oraz toku rozumowania, z uwagi na co nie sposób zarzucić biegłym popełnienia błędów logicznych przy wydawaniu opinii w niniejszej sprawie.

Wskazać należy, że w postępowaniu sądowym, w sytuacji, gdy zachodzi potrzeba wyjaśnienia okoliczności sprawy wymagających wiadomości specjalnych, konieczne jest przeprowadzenie w postępowaniu sądowym dowodu z opinii biegłego. Powyższy dowód w postępowaniu sądowym **jest jedyną drogą pozyskania koniecznych do rozstrzygnięcia wiadomości specjalnych i nie może być zastąpiony inną czynnością dowodową** (np. przesłuchaniem świadka lub eksperymentem sądowym bez udziału biegłego, dokumentacją medyczną pochodzącą od lekarzy prowadzących ani też orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS lub orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS), zaś sąd orzekający nie jest uprawniony do samodzielnego (bez oparcia się na opinii właściwych biegłych) ustalania okoliczności, dla których wyjaśnienia wymagane jest posiadanie wiadomości specjalnych (do których należy w szczególności wiedza z zakresu medycyny). W niniejszej sprawie, z uwagi na fakt, iż postępowanie dowodowe przed sądem ubezpieczeń społecznych ma charakter weryfikujący ustalenia organu rentowego zawarte w zaskarżonej odwołaniu decyzji, dopuszczenie dowodu z opinii biegłych na okoliczność, czy wnioskodawczyni jest osobą niezdolną do pracy, nastąpiło z urzędu.

Zauważyć należy przy tym, że dowód w postaci opinii biegłych podlega ocenie na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych we wnioskach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., sygn. I CKN 1170/98). Opinia biegłych nie podlega, jak dowód na stwierdzenie faktów, weryfikacji w oparciu o kryterium prawdy i fałszu, lecz poprzez pozytywne lub negatywne uznanie wartości rozumowania zawartego w opinii. Zatem, jeśli opinia biegłego nie zawiera niejasności, wewnętrznych sprzeczności ani luk, oparta została na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, biegły w sposób należyty uzasadnił swoje wnioski (tj. w szczególności przedstawił tok swego rozumowania w sposób poddający się kontroli pod względem logiki), a konkluzje opinii są konkretne i przekonujące oraz wynikają z przeprowadzonych przez biegłego czynności (np. badań) oraz toku rozumowania, to brak jest podstaw do uznania takiej opinii za nieprzydatną dla rozstrzygnięcia sprawy i przeprowadzania na podstawie art. 286 k.p.c. dodatkowego dowodu z opinii innych biegłych lub uzupełniającej opinii przez tego samego biegłego tylko z tej przyczyny, że strona postępowania nie zgadza się z treścią opinii. Jednocześnie wskazać należy, że to strona winna wykazać się niezbędną aktywnością i wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w opiniach biegłych, które dyskwalifikują istniejące opinie ewentualnie uzasadniają powołanie dodatkowych opinii (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia: 16 września 2009 r., sygn. I UK 102/09). Tymczasem w niniejszej sprawie apelująca nie wykazała, aby biegli neurolog, ortopeda, psychiatra i psycholog, na których opiniach Sąd Okręgowy oparł ustalenie co do braku niezdolności do pracy odwołującej, popełnili błąd logiczny w przeprowadzonym rozumowaniu, czy też pominęli dane wynikające z dokumentacji medycznej.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w pełni podzielił wszelkie ustalenia Sądu I instancji i przyjął je za własne, bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Apelacyjny podzielił również w całości ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy.

Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 1998 r., Nr 162 poz.1118 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

jest niezdolny do pracy,

ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy – w przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat, to należy wykazać się posiadaniem co najmniej 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w 10 – leciu przed złożeniem wniosku albo powstaniem niezdolności,

niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12 albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Stosownie natomiast do treści art. 12 ust. 1 ustawy, osobą niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy czym zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, osobą całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, zaś zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach osobą częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (przy czym przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a także możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne - art. 13 ust. 1 ustawy).

Z powyższych przepisów wynika zatem, iż podstawową przesłanką przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, jest całkowita lub częściowa niezdolność do pracy zarobkowej zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

Podkreślić należy, iż w celu nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wnioskodawczyni winna udowodnić co najmniej częściową niezdolność do pracy przed dniem 24 stycznia 2009 roku, ponieważ w dziesięciolecie od 17 czerwca 1993 r. do 23 stycznia 2009 r. (dziesięciolecie przesunięte o okres pobierania renty) ubezpieczona posiada wymagany okres zatrudnienia, i wówczas niezdolność do pracy powstałaby w ciągu 18 miesięcy od ustania ostatniego ubezpieczenia.

Biorąc zaś pod uwagę, że w niniejszej sprawie z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego (poczynionych w oparciu o treść opinii biegłych sądowych neurologa, ortopedy, psychiatry i psychologa, które były przydatne do oparcia na nich rozstrzygnięcia, co szczegółowo wyjaśniono już powyżej), wynika, że odwołująca nie jest niezdolna do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami stwierdzić należało, iż nie został spełniony podstawowy warunek przyznania odwołującej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w postaci niezdolności do pracy (art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy słusznie uznał zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 grudnia 2014 r. za prawidłową i wyrokiem z dnia 12 listopada 2015 r., wydanym w sprawie o sygn. VIII U 272/15 oddalił odwołanie T. M. od tej decyzji.

Kierując się powyższymi względami, **apelację należało uznać za bezzasadną i na podstawie art. 385 k.p.c. oddalić, co uczynił Sąd Apelacyjny w sentencji wydanego wyroku.**

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiął
------------------------------------	--------------------	----------------------